

Πατρών: “Καιρός να επιστρέψουμε στις ρίζες μας” - Η Μητρόπολη τίμησε τους χιλιάδες Πατρινούς, θύματα της Τουρκικής θηριωδίας

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Πατρών](#)

Πλήθος Λαού κατέκλυσε τον Ιερό Ναό του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου [Πατρών](#), προκειμένου να τιμήσουν την μνήμη των χιλιάδων Πατρέων οι οποίοι σφαγιάσθηκαν, σουβλίσθηκαν, κάηκαν, πουλήθηκαν ως δούλοι, διώχθηκαν από την πατρίδα τους από τις βαρβαρικές ορδές των Τούρκων του Γιουσούφ Πασά, από την Κυριακή των Βαΐων, 3 Απριλίου 1821 έως και την Μεγάλη Εβδομάδα του ιδίου έτους.

Στο Αρχιερατικό Συλλείτουργο, προέστη ως Εκπρόσωπος του Μακαριωτάτου **Αρχιεπισκόπου Αθηνών** και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου, ο Σεβασμιώτατος **Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος,** συλλειτουργούντων του Σεβασμιωτάτου **Μητροπολίτου Πατρών κ. Χρυσοστόμου** και του Θεοφιλεστάτου **Επισκόπου Κερνίτσης κ. Χρυσάνθου,** Πρεσβυτέρων και Διακόνων της Ιεράς Μητροπόλεως.

Πατρών Χρυσόστομος: “Είναι καιρός να επιστρέψουμε στις ρίζες μας”

“Ἡ Ε΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν, δηλαδή ἡ Κυριακή πρό τῶν Βαΐων, ἀφιερῶθη ἀπό τήν τοπική μας Ἐκκλησία στούς ὑπό τῶν Τούρκων σφαγιασθέντας Πατρινούς κατά τό ἔτος 1821 καί λαμπρές Ἐκδηλώσεις θά πραγματοποιοῦμε κάθε χρόνο κατά τήν ἡμέρα αὐτή”, ανέφερε μεταξύ ἄλλων **ο Μητροπολίτης Πατρών** στην ομιλία του και τόνισε ὅτι *“Εἶναι καιρός νά ἐπιστρέψουμε στίς ρίζες μας, στίς πηγές τῶν ἰδικῶν μας ὑδάτων, νά ὑποκλιθοῦμε στήν ἱστορία μας, νά τήν μελετήσωμεν εἰς βάθος, νά καθαρίσωμε ἀπό τίς μπογιές τούς ἀνδριάντες τῶν ἡρώων μας, νά ἀγαπήσωμε τήν πατρίδα μας. Ὅποιος λαός δέν γνωρίζει τήν ἱστορία του, ἤ τήν ἀλλοιώνει καί τήν παραχαράσσει, μή σεβόμενος τήν ἴδια τήν κοιτίδα του, εἶναι καταδικασμένος νά ἀφανισθῇ μέσα στήν χοάνη πού τόν ἔριξε τό σύστημα”*.

Εκπρόσωπος του Πρωθυπουργού και της Ελληνικής Κυβερνήσεως παρέστη ο Υφυπουργός Εξωτερικών **κ. Ανδρέας Κατσανιώτης**, επίσης οι Βουλευτές Αχαΐας, Πολιτικές και Στρατιωτικές Αρχές, Εκπρόσωποι Αρχών και Φορέων, Σύλλογοι και Όμιλοι Πατριωτικοί και **οι μαθητές του Εκκλησιαστικού Λυκείου Πατρών**, όλοι ντυμένοι με τις εθνικές ενδυμασίες και κρατώντας τις Σημαίες και τα Λάβαρα.

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου για την προσφορά της Πάτρας στον αγώνα του '21

Ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος μετέφερε τον χαιρετισμό και τις ευχές του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου

, ως Εκπρόσωπος αυτού και στην σύντομη προσλαλιά του αναφέρθηκε στην **μεγαλώνυμη πόλη των Πατρών** και στην πανθολογουμένη προσφορά της στον αγώνα του 1821.

Τόνισε ότι **ο Παλαιών Πατρών Γερμανός** ήτο ο Εθνεγέρτης Ιεράρχης, ενώ έκανε αναφορά στον Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε ως η ευγενέστερη και ανιδιοτελέστερη μορφή της Επανάστασεως, που διέθεσε την περιουσία του στην Πατρίδα και σκοτώθηκε στο Μεσολόγγι.

Αποκαλυπτήρια του μνημείου των μαρτύρων Πατρέων

Μετά την Θεία Λειτουργία τελέσθηκε το ιερό Μνημόσυνο για τους σφαγιασθέντες Πατρινούς και εν συνεχεία πραγματοποιήθηκαν τα αποκαλυπτήρια του μνημείου των μαρτύρων Πατρέων το οποίο ανήγειρε η Ιερά Μητρόπολη Πατρών, στον αύλειο χώρο του Ιερού Ναού του Αγίου Ανδρέου και κατατέθηκαν στέφανοι.

Η ομιλία του Μητροπολίτη Πατρών

Στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ. Χρυσόστομος μεταξύ των άλλων είπε:

Σεβασμιώτατε ἄγιε Ἐκπρόσωπε τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου, πεφιλημένε καί πολυσέβαστέ μοι Μητροπολίτα Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεε,

Ἐξοχώτατε Ἐκπρόσωπε τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος, Ὑφυπουργέ Ἐξωτερικῶν, κ. Ἀνδρέα Κατσανιώτη,

Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες ἀπαξάπαντες, Λαέ τοῦ Κυρίου περιούσιε καί εὐλογημένε,

Τήν Κυριακή τῶν Βαΐων τοῦ 1821 βάφτηκε τό ἁγιασμένο, ἀπό τήν θυσία τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, χῶμα τῶν Πατρῶν, μέ τό αἷμα χιλιάδων Πατρέων, οἱ ὅποιοι φρικτῶ καί μαρτυρικῶ θανάτῳ διά πυρᾶς καί μαχαίρας ἐτελειώθησαν ἀπό τοὺς αἰμοσταγεῖς καί βαρβάρους Τούρκους κατακτητάς.

Πολλοί ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι καί ἄλλοι ἐξεπατρίσθησαν, ἀφήνοντας πίσω τους, ἀποκαΐδια καί τά μαρτυρικά σώματα τῶν ἰδικῶν τους ἀνθρώπων.

Οί σφαγές συνεχίστηκαν και τίς επόμενες ημέρες του έτους εκείνου, του 1821 δηλαδή. Τό αίμα έρρεε ποταμηδόν από την Κυριακή των Βαΐων έως και την Μεγάλη Παρασκευή.

Ο Ί.Φιλήμων αναφέρει: «...Αί παραλίοι, οί άγροί και οί χάνδακες τής πεδιάδος έπληρώθησαν άνδρών, γυναικών και παιδίων. Όποιον οί Τοϋρκοί συνελάμβανον ή κατακρεούργουν ή έρριπτον χαμαί και έσφαττον ως ζώον. Τά θυσιαστήρια του Θεού μετέβαλον εις αποπάτους και εις καταγωγή ασελγείας, τάς άγίας εικόνες των ναών συντρίβοντες καθύβριζον και διά των ιερών άμφίων περιέβαλον τούς κύνας, πατέρα δε και υιόν, τόν Μητρον Βεγουλόπουλον, αναπείραντες (άφοϋ τούς σούβλισαν, δηλαδή) ήναψαν πυράν και τούς αίχμαλώτους Έλληνας έβίασαν, ίνα ψήσωσι τούτους, τόν ένα κατόπιν του άλλου...»

Ένω ο Πουκεβίλ γράφει χαρακτηριστικά: «...Ουδέποτε παρετηρήθη θέαμα τόσον φρικώδες! Πτώματα άνευ κεφαλών, μέλη διεσπαρμένα, τεμάχια σαρκών έδείκνυν τά ίχνη τής όδοϋ, ήτις ήγεν εις τό κέντρο των άνθρωποφάγων. Εκεί, ωλίσθαιεν ο διαβάτης πατών επί έλους έκ πεπηγότος αίματος κεκαλυμμένου υπό σποδοϋ. Περαιτέρω έδει νά διαβή τις ρύακας έξ' έλαίου, οίνου και οίνοπνεύματος. Άλλαχοϋ, ή όδός ήτο πλήρης επίπλων και έμπορευμάτων κατακαέντων. Ίνα αποφύγωμεν τά καταρρέοντα τείχη έπρεπε νά προχωρήσωμεν έλικοειδώς, οτε άφικομένων ήμών εκεί οπου δερβίσης τις κρατών κεφαλήν παρουσιάζεται ένώπιον του Προξένου και υβρίζει αυτόν. Στρατιώται και μαϋροι πλήρεις λαφύρων ή σύροντες από τής κόμης γυναίκας και παιδία, έπλήρουν τήν άτμόσφαιραν διά των άλαλαγμών αυτών. Ά! Όχι! Ουδέποτε τοιαϋται εικόνες έθλιψαν τήν ορασιν των ανθρώπων...».

Οί περιγραφές των αυτοπτών μαρτύρων και των ιστορικών τής εποχής εκείνης Έλλήνων και ξένων, αλλά και των μεταγενεστέρων ιστορικών, οί όποιοι περιέγραψαν και διέσωσαν τά φρικτά και άποτρόπαια γεγονότα, συγκλονίζουν διαχρονικά, όχι μόνο τόν Έλληνικό Λαό, αλλά και κάθε άνθρωπο, οπου και αν εύρίσκεται, άδιακρίτως καταγωγής, γλώσσας ή θρησκείας...

...Από τίς 20.000 περίπου κατοίκους τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐσφάγησαν, ἐκάησαν, ἐξανδραποδίσθησαν, ἐξεπατρίσθησαν, πάνω ἀπό 10.000. Χαρακτηριστική εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ μαρτυρίου τοῦ Παπα-Γιώργη τῆς Ἀλεξιούτισσας, ὁ ὁποῖος ἐσφαγιάσθη ἐμπροσθεν τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς, τήν ὥρα πού λειτουργοῦσε, ἐνῶ αἰχμαλωτίσθησαν καί ἐπωλήθησαν ὡς δοῦλοι μαζί μέ πλῆθος νέων καί νεανίδων, τά τρία παιδιά του. Τότε ἐμαρτύρησαν καί οἱ Παιδομάρτυρες τῶν Πατρῶν, Χριστόδουλος καί Ἀναστασία, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται ὡς Ἅγιοι μαζί μέ τήν πολυάριθμον χορείαν τῶν Νεομαρτύρων τῆς ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατά τά μαῦρα χρόνια τῆς Τουρκικῆς σκλαβιάς.

Φρικιᾶ ὁ νοῦς καί ἀπό τό ἐμπόριο γυναικῶν καί παιδίων, πού ἐπωλοῦντο σέ δημοπρασία γιά τά σκλαβοπάζαρα τῆς Ἀνατολῆς. Γράφει ὁ Πουκεβίλ: “Τίς γυναῖκες μαζί μέ τά παιδιά τους τίς πωλοῦσαν ὡς κοπάδια αἰγῶν καί προβάτων... Τό ἐμπόριο τοῦτο καθῶς καί τό ὑφιστάμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῶν Πατρῶν, διενεργεῖτο ὑπό τῶν Ἑβραίων, τῶν Βοεμῶν καί τῶν Ἀγγλων”

Μιά πόλις ὁλόκληρη ἔγινε σκόνη καί στάχτη. Ὁ Σπυρίδων Τρικούπης θά σημειώσῃ: “Ἡ ἐμπορικώτερη καί πλουσιότερη πόλις τῆς Πελοποννήσου, ἡ μία τῶν δύο ἐπαναστατικῶν ἐστιῶν καθ’ ἣν πρῶτον ὑψώθη τό σύμβολον τῆς ἐλευθερίας κατεστράφη ἐκ πρώτης ἀφετηρίας παραδοθεῖσα εἰς τό πῦρ καί τήν λεηλασίαν”.

«Ὡ λαίμοι τῶν ἀθύων παιδιῶν μας, ὦ πλευρά σεβάσμια τῶν μητέρων, γερόντων, κόμαι εἰς αἷμα ἀθλίως βρεγμέναι! (Κάλβος, Λύρα, Ὡδή, 6η,1ζ)

Ὁ ἱερέας τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας στήν Κωνσταντινούπολη R. Walsh περιγράφει τήν φρίκη ἀπό τά κομμένα κεφάλια, τίς χιλιάδες κομμένα αὐτιά καί τά ἀκρωτηριασμένα μέλη ἀπό τά σώματα τῶν σφαγιασθέντων Πατρινῶν πού μετεφέρθησαν στήν Κωνσταντινούπολη καί ἀδειάστηκαν ἀπό τά σακκιά μπροστά στό Σεράϊ καί στούς δρόμους, γενόμενα βορᾶ τῶν σκύλων.

Ἡ λαϊκή μοῦσα, θρηνωδοῦσα πικρῶς, παρέδωσε τό μέγεθος τῆς συμφορᾶς.

“Ποιός ἔχει πέτρινη καρδιά

καί στήθια ἀπό λιθάρια

νά βγῇ στής Πάτρας τά βουνά

στής Πάτρας τά μπουγκάζια

...κλαῖνε μανάδες γιά παιδιά

καί τά παιδιά γιά μάνες..”

Αυτό τό γεγονός ἀναδεικνύομε, ὡς ἔχομε χρέος, ἐναντι τῶν μαρτύρων καί ἡρώων Πατρῶν τῶν πεσόντων μαχαίρα καί ἰκριώμασι καί σταυροῖς ὑπό τῶν Τούρκων, ἀπό τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων, 3 Ἀπριλίου 1821, ἕως καί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς τοῦ ἔτους ἐκείνου.

Ἐπέστη καιρός νά ἀνασύρωμεν ἀπό τήν λήθη καί τήν ἀφάνεια, στής μνήμης καί τῆς τιμῆς τήν ἐπιφάνεια, τήν θυσία τόσων χιλιάδων Πατρῶν, πού τά αἵματά τους ἀχνίζουν ἀκόμα στήν Ἀχαϊκή πρωτεύουσα καί γῆ.

Διά τοῦτο καί στήλη τιμῆς καί μνημοσύνης ἐτοιμάσαμε καί στόν αὐτεῖο χῶρο τοῦ ἱεροῦ Ἀποστολείου, τοῦ Ναοῦ δηλαδή τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἐστήσαμε δίπλα στίς προτομές τῶν τριῶν μαρτύρων Ἀρχιερέων τῶν Πατρῶν, Νεοφύτου, Γερμανοῦ καί Παρθενίου, τίς ὁποῖες πρό δύο ἐτῶν πρός τιμήν των ὑψώσαμε καί τελετές λαμπρές ὀρίσαμε νά πραγματοποιηθοῦν, ὥστε καί τά γεγονότα νά ἀναδείξωμε καί τούς μάρτυρας νά τιμήσωμε, ἀλλά καί τούς ἐπιγενομένους νά διδάξωμε καί νά φωτίσωμε .

Ἀκόμα δέ σέ ὅσους ἠθέλησαν ἡμετέρους ἢ ξένους τά βήματα καί τήν πρακτική τοῦ Γκρήν νά ἀκολουθήσουν, μέ φωνή πεπαρρησιασμένη νά ἀπαντήσωμεν:

«Ἡ ἱστορία μιά φορά ἐγράφη καί μέ αἵματα ἡρώων καί μαρτύρων ὑπεγράφη. Ὅποιος ἠθέλησε ἢ θά θελήσῃ τίς γραμμές της νά ἀλλοιώσῃ ἢ νά παραχαράξῃ εἰς τήν καταδίκην τῶν Πανελλήνων παραδίδεται καί μέ τό αἰώνιο ἀνάθεμα τιμωρεῖται».

Χρεωστικῶς ἀναφέρω στό σημεῖο αὐτό τήν ἐπαινετή πρωτοβουλία πού εἶχαν ἀπό πέρυσι τά παιδιά, μέλη τοῦ Λαογραφικοῦ Συλλόγου «Μωραῖτες ἐν Χορῷ», ὥστε νά τιμηθοῦν οἱ μάρτυρες μέ πορεία μνήμης καί τιμῆς ἀπό τό σημεῖο ὅπου εὐρίσκεται ἡ προτομή τοῦ ἀγνοῦ, τοῦ σεμνοῦ ἥρωος Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου ἕως τήν Πλατεία Ἁγίου Γεωργίου Πατρῶν, ὅπου ὁ μέγας καί λεοντόκαρδος Ἱεράρχης τῆς Πάτρας Γερμανός, ὕψωσε τήν Σημαία στίς 25 Μαρτίου 1821.

Ἡ ἐκδήλωσις αὕτη ἐτέθη ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν καί ἐστέφθη ἀπό ἐπιτυχία καί πέρυσι καί φέτος. Τῆς Λιτανείας προέστη καί πέρυσι καί ἐφέτος, ἡ ἐλαχιστότητά μου καί Ἱερεῖς τῆς πόλεως, ἐνῶ ἡ συμμετοχή τῶν τμημάτων μέ τίς ἐθνικές ἐνδυμασίες ἐσκόρπισε ρίγη συγκινήσεως.

Καί αὐτή ἡ ἐκδήλωσις θά πραγματοποιεῖται κατ' ἔτος ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, τὴν παραμονή τῆς Ε' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, ἡμέρα μνήμης τῶν χιλιάδων θυμάτων τῆς τοπικῆς θηριωδίας, στὴν Πάτρα τό 1821.

Ἡ Ε' Κυριακή τῶν Νηστειῶν, δηλαδή ἡ Κυριακή πρό τῶν Βαΐων, ἀφιερώθη ἀπὸ τὴν τοπική μας Ἐκκλησία στοὺς ὑπὸ τῶν Τούρκων σφαγιασθέντας Πατρινούς κατὰ τό ἔτος 1821 καί λαμπρές Ἐκδηλώσεις θά πραγματοποιοῦμε κάθε χρόνο κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτή.

Εἶχαν περάσει μόλις πέντε χρόνια, ἀπὸ τὴν Κυριακή τῶν Βαΐων τοῦ 1821 καί τὴν φοβερή σφαγὴ τῶν Πατρέων. Ἦταν μιά ἄλλη Κυριακή τῶν Βαΐων. Αὐτὴ τὴ φορά στό ἁγιασμένο καί μαρτυρικό Μεσολλόγι, οἱ Ἑξοδίτες πέρασαν στὴν Ἀθανασία, ζώντας καί ἐκεῖνοι μέσα ἀπὸ τό δικό τους Πάσχα-Πέρασμα, τὴν Ἀνάστασι μιά βδομάδα νωρίτερα. Τό Μεσολόγγι, τό ράσο τοῦ Δεσπότη του φορεῖ γιὰ σάβανο καί φωτεινὸ μετέωρο πετᾶ στὸν οὐρανὸ του. Ἐκεῖ ψηλά συνάντησαν τοὺς Πατρινούς καί ὅλοι μαζί ἔψαλαν στά οὐράνια μέ τὴν οὐρανομήκη φωνή τους, τό Χριστὸς Ἀνέστη.

Ἐκεῖ πανηγυρίζουν καί τώρα καί στὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, μέ λειτουργοὺς τοὺς Δεσποτάδες τους, τὸν Γερμανὸ τῶν Πατρῶν καί τὸν Ρωγῶν Ἰωσήφ καί ὅλους τοὺς Κληρικοὺς καί Λαϊκοὺς πού ἔδωσαν τό αἷμα τους γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καί τό Γένος.

Ἀγαπητοί,

Ἐχομεν ὅλοι μας χρέος Ἐκκλησιαστικοί καί ἄλλοι ἡγέτες, νά διατηρήσωμε τὴν παρακαταθήκη πού μᾶς παρέδωσαν οἱ μάρτυρες πρόγονοί μας καί τὴν λαμπάδα ἄσβεστη νά διατηρήσωμε, τὴν σκυτάλη δέ στοὺς ἐπιγενομένους νά παραδώσωμε.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια, τίς τελευταῖες δεκαετίες τόσον τό θρησκευτικὸ, ὅσο καί τό ἐθνικὸ φρόνημα, ἀμβλύνθησαν καί οἱ Ἕλληνες υἱοθετήσαμε ἓνα τρόπο ζωῆς, ἀταίριαστο στὴν πνευματικὴ μας ὑπόστασι, στὴν ἱστορία μας, στὴν μακραίωνη ἔνδοξη πορεία μας.

Αὐτός ὁ τρόπος ζωῆς τεχνηέντως καί μέ περισσὴ μαεστρία ἐπηρέασε τὴν ζωὴ μας, ἢ μᾶλλον ἐπεβλήθη ὡς ὑπηρέτης τοῦ πνεύματος τῆς παγκοσμιοποίησης καί τῆς νέας τάξεως πραγμάτων. Καί πέρασε μέσα ἀπὸ τὰ ἐκπαιδευτικὰ συστήματα, τὸν τρόπο ζωῆς καί ἐκφράσεως, ἀλλὰ καί μέ θυσίες καί στάσεως ἀπέναντι σέ πρόσωπα καί γεγονότα πού σφράγισαν μέ αἷμα τὴν πορεία τῆς πατρίδος μας.

Εἶναι καιρός νά ἐπιστρέψωμε στίς ρίζες μας, στίς πηγές τῶν ἰδικῶν μας ὑδάτων, νά ὑποκλιθοῦμε στήν ἱστορία μας, νά τήν μελετήσωμεν εἰς βάθος, νά καθαρίσωμε ἀπό τίς μπογιές τούς ἀνδριάντες τῶν ἡρώων μας, νά ἀγαπήσωμε τήν πατρίδα μας.

Ὅποιος λαός δέν γνωρίζει τήν ἱστορία του, ἢ τήν ἀλλοιώνει καί τήν παραχαράσσει, μή σεβόμενος τήν ἴδια τήν κοιτίδα του, εἶναι καταδικασμένος νά ἀφανισθῇ μέσα στήν χοάνη πού τόν ἔριξε τό σύστημα.

Ὅμως δέν ἐχάθησαν ὅλα, ἢ θά ἔλεγα δέν ἐχάθη τίποτα. Διότι στίς φλέβες τοῦ Ἑλληνα τρέχει τό αἷμα τῶν ἀγώνων καί τῶν θυσιῶν, γιά τήν ἐλευθερία, πού εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ ἀτίμητον.

Ἐντιμότατοι Ἄρχοντες, ἀγαπητοί μου, καθώς βλέπω αὐτή τή στιγμή μπροστά μου σ' αὐτόν τόν Ναό, τά νειᾶτα τῆς Πάτρας νά κρατᾶνε στά χέρια τους, τά σύμβολα τῆς δόξης, τῆς τιμῆς καί τῆς νίκης, φορώντας τίς ἔθνικες τετιμημένες φορεσιές, σκορπίζοντας ρίγη συγκινήσεως στίς καρδιές μας, αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη, ἀπό τά τρίςβαθα τῆς ψυχῆς μου νά τούς εὐχαριστήσω καί ὡς λόγον ἀκροτελεύτιον νά σημειώσω.

Ὅσο ὑπάρχουν Ἑλληνόπουλα, ὅσο ὑπάρχουν παιδιά αὐτῆς τῆς γῆς καί τῆς πατρίδος πού ξέρουν, νά γονατίζουν μπροστά στούς ἥρωες καί μάρτυρας τοῦ Γένους καί νά δακρύζουν μπροστά στά αἵματα καί τίς θυσίες τους γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα, ὅσο ὑπάρχουν Ἑλληνόπουλα πού ὁμως μᾶς ἐδήλωσαν πρό ἡμερῶν στήν Ἀναπαράσταση τῆς Ὁρκωμοσίας τῶν Ἑλλήνων ἀπό τόν Γερμανό, πού ξέρουν νά ψάλουν ζῶντες ἀκόμα καί τήν Ἑξόδιο Ἀκολουθία τους, ὡς ἐπραξαν στόν καιρό τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ὁδεύοντες στήν θυσία γιά τήν Ἑλλάδα, ὅσο ὑπάρχουν λέγω αὐτά τά παιδιά, ἡ Ἑλλάδα θά ζήσῃ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν χιλιάδων Πατρέων τῶν φρικτῶ θανάτῳ ὑπό τῶν Τουρκικῶν ὀρδῶν τελειωθέντων.

Ζήτω ἡ ἡρωική Πάτρα.

Ζήτω ἡ Ἑλλάδα μας...»

Η ομιλία του Μητροπολίτη Ναυπάκτου

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος μετέφερε τον χαιρετισμό και τις ευχές του **Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου**, ως Εκπρόσωπος αυτού και στην σύντομη προσλαλιά του αναφέρθηκε στην **μεγαλώνυμη πόλη των Πατρών** και στην πανθολογουμένη προσφορά της στον αγώνα του 1821.

Τόνισε ότι **ο Παλαιών Πατρών Γερμανός** ήτο ο Εθνεγέρτης Ιεράρχης, ενώ έκανε αναφορά στον Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε ως η ευγενέστερη και ανιδιοτελέστερη μορφή της Επανάστασεως, που διέθεσε την περιουσία του στην Πατρίδα και σκοτώθηκε στο Μεσολόγγι.

Και ο Σεβασμιώτατος συνέχισε λέγοντας:

«...Χιλιάδες Πατρινοί, πλήρωσαν μέ τό αίμα τους τόν πόθο γιά τήν έλευθερία. Δέν μπορούμε νά ξεχάσουμε τήν ιστορία καί τίς θυσίες τών προγόνων μας. Δέν είναι δυνατόν νά ἔχουμε ιστορικό ἀλτσχάϊμερ. Εἶναι λυπηρόν ὅταν συναντοῦμε ἕνα πατέρα ὁ ὁποῖος πάσχει ἀπό ἄνοια, ἀπό ἀμνησία καί ξεχνᾷ τά παιδιά του. Τό ἴδιο εἶναι τραγικό νά ξεχνᾷμε ἀπό ιστορική ἄνοια καί ιστορική λήθη αὐτήν τήν ιστορία τοῦ παρελθόντος στήν ὁποία ὀφείλουμε τό παρόν καί τό μέλλον τῆς πατρίδος μας. Ὅπως λένε οἱ βιολόγοι, στά νευροκύτταρα τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ ἀνθρώπου γίνεται μιᾷ μάχῃ μεταξύ μνήμης καί λήθης καί βεβαίως ἀγωνιζόμεθα ὅλοι μας νά εἶναι ζωντανή ἡ μνήμη τών γεγονότων στήν ζωή μας. Δυστυχῶς πολλές φορές σ' αὐτή τή μάχῃ κερδίζει ἡ λήθη καί δυστυχῶς στόν ιστορικό χῶρο .

Ἡ ιστορική λήθη προσπαθεῖ νά σβήσῃ τήν μνήμη τῆς Ἱστορίας. Ἀλλ' ὅπως ἔλεγε ὁ Γεώργιος Σεφέρης, ὅταν σβύνης ἕνας κομμάτι ἀπό τό παρελθόν εἶναι σάν νά σβύνης ἕνα ἀντίστοιχο κομμάτι ἀπό τό μέλλον. Ἡ ιστορική λήθη εἶναι ιστορική καί πολιτιστική διαταραχή μέ φοβερές συνέπειες.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Πατρῶν κ. Χρυσόστομε, σᾶς ἐγκαρδίως καί ἐκ προσώπου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου καί προσωπικῶς καί γι' αὐτή τήν ἀξιέπαινη πρωτοβουλία σας, ὅπως καί γιά ἄλλες στήν Μητρόπολή σας, ὡς συνεχιστής τοῦ ἔργου τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ καί ὅλων τῶν ἀξίων προκατόχων σας.

Νά εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν μακαρίων καί ἀειμνήστων προμάχων τῆς ἐλευθερίας τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν καί ὅλοι ἐμεῖς νά εἴμαστε ἀντάξιοι τοῦ μεγάλου δένδρου τῆς ἐλευθερίας πού ποτίστηκε καί ἀναπτύχθηκε μέ τό αίμα τόσων μαρτύρων, ὅπως αὐτῶν πού τιμᾷμε σήμερα».

